

LLADRES

Jordi Butxaca Gumila

Aquell dia no era com qualsevol altre dia. En aquell poble de La Conca de Barberà l'ensopiment s'havia trencat. La policia anava amunt i avall investigant el presumpte crim.

- Bon dia a tothom!

En Tomàs era un client de tota la vida. Havia nascut a *Cal Pelluc* i s'havia criat per aquells carrers empolsinats fins que després d'acabar la universitat va trobar feina a la ciutat i s'hi va quedar a viure. Ara, ja gran, solter i amb les manies d'un home que ha viscut sempre sol, cada cap de setmana, tot i que els seus pares ja havien mort fa anys, tornava a *Cal Pelluc*. S'hi passejava, l'endregava i parlava a aquelles parets que tant l'entenien i tant callaven. Aquella casa era el seu origen, la seva infantesa.

A mitja tarda anava a aquell cafè per retrobar-se amb els veïns i fer petar la xerrada.

Tot i que s'havia acostumat a la ciutat, li agradava poder sortir d'aquell neguit de cotxes i soroll i poder passejar sense presses per aquells camins envoltats de ceps acabats d'esporgar. Era un plaer del qual no en volia renunciar.

Depenent de la temporada de l'any, anava descobrint els diferents colors de la vinya. Des dels ceps nus a l'hivern, els brots tendres a la primavera, els pàmpols verds i frondosos a l'estiu, i els colors ocres a la tardor. Tot un espectacle de la natura.

En Tomàs, com a bon conqüenc, es considerava un entès del vi. Per això anava a aquell cafè. On si no podia trobar un vi de cellers familiars, de primera mà, de primera qualitat, que no fos en aquell cafè d'aquell poble?

En entrar al cafè, en Ramon, el propietari, ja esperava la pregunta habitual.

—Hola Ramon, ja podem tastar el vi d'enguany?

I en Ramon, amb la paciència d'un sant, li tornava a recordar que encara era massa aviat.

I li posava una copa de rosat, lleuger, fresc i afruitat que tenia a la bota de la rebotiga.

—Tomàs —li deia, —no et queixaràs. Aquest és un dels millors trepats que has tastat mai.

En Tomàs agafa la copa pel peu i comença el ritual. Inclina la copa, mira el vi gaudint d'aquell color net i lluminós, se l'acosta al nas tancant els ulls i intentant de notar aquella aroma que costava tant d'identificar. Finalment, encara amb els ulls tancats, el tasta amb un posat seriós, amb el front arrugat, buscant aquells gustos amagats en aquell vi efímer i saborós.

I comenta en veu alta tota aquesta experiència.

En Ramon anava escoltant la cançoneta amb resignació per no etzibar-li «Tomàs, que és el vi de sempre!».

En Ramon havia heretat el cafè i el saber fer del seu pare. El local era modest, als baixos de l'habitatge. Una barra de bar entrant a l'esquerra i a l'altre costat tot de taules per poder gaudir d'aquells esmorzars de forquilla que tan bé entren al cos quan estàs treballant des de primera hora del matí.

El cafè era el centre neuràlgic del poble. Tots els veïns hi passaven un moment o altre per xerrar i compartir la vida.

Aquella vida dura i esforçada de la gent que treballa la terra.

Però d'un temps ençà que la vida harmoniosa s'havia trencat.

Uns mesos enrere van començar a succeir robatoris a la contrada.

El primer, una motobomba del pou de *Cal Moliner*. Tots els veïns van sospitar d'uns brètols que tots coneixien del poble del costat. I així ho van declarar a la policia. Però no hi havia prou proves per iniciar una investigació ni per imputar ningú.

Uns dies més tard va desaparèixer una màquina d'ensulfatar la vinya amb el remolc i tot.

Ep, això ja era més seriós!

També havien vist voltar pel poble aquells dos galifardeus. Però ningú va veure que fossin ells.

Una nit, quan en Pep de *Cal Moro* tornava cap a casa pel camí que conduïa a la masia, es va creuar amb la furgoneta d'aquells dos impresentables.

Li va semblar molt estrany.

En arribar a casa va veure oberta la porta del cobert on desava les eines.

—Mal parits de merda!

Li havien volat tot d'eines per treballar a la vinya.

A l'endemà va anar a presentar denúncia a la policia. Però tampoc hi havia prou proves per detenir-los.

Aquesta impunitat amb la què actuaven aquests dos malfactors anava posant neguitosos a la gent del poble.

Es sentien indefensos. Semblava que la justícia anés a favor dels delinqüents.

Semblava que la policia no volgués acabar amb aquella situació.

I els robatoris s'anaven repetint. I aquells dos personatges s'anaven passejant pel poble gallejant-se desafiants entre la gent que se'ls mirava de reüll.

Al cafè d'en Ramon tots els veïns parlaven del mateix. Tots estaven preocupats i molestos per la ineficàcia de la justícia.

I la gent començava a dir que si això no pot ser, que si això s'ha d'acabar, que si quina barra les autoritats que no fan res. I els ànims s'anaven escalfant.

En Tomàs, des de la seva taula, sense dir res, degustant el trepat de la bota d'en Ramon, anava escoltant tots els gemecs dels afectats i la indignació dels seus veïns.

—Els hem de donar una bona lliçó i que no tornin —deia un dels veïns.

—Això, escarmentem-los.

Tots intentaven dir la seva, i cada vegada pujava més el to. La gent s'anava esverant per la impotència que sentia. Tots parlaven a la vegada, sense cap ordre.

—Entre uns quants hem de trobar-los i espantar-los de valent —apuntava un altre —Que no els quedin ganes de tornar per aquí.

—Espantar-los? Un tret al clatell i s'haurà acabat! —crijà en Joan de *Cal Xic*, vermell com un perdigot per l'excitació tot donant un cop de puny sobre la barra del bar.

Tots, sorpresos, es van quedar mirant fixament al Joan. No s'ho esperaven d'ell. Però per aquell murmuri i per aquelles mirades perdudes és com si tots li donessin la raó, però no sabessin com fer-ho.

En Tomàs, amb els ulls ben oberts, anava fent ballar el cap negativament.

—Us en guardareu molt i prou de fer una ximpleria com aquesta – va dir finalment. Es va fer un silenci absolut al cafè i totes les mirades s'adreçaren a la taula del racó on estava assegut en Tomàs. Ningú s'esperava que en Tomàs expressés la seva opinió.

—Però alguna cosa hem de fer! —l'increpà en Pere de *Cal Mallec*.

—I la farem, Mallec —li digui en Tomàs amb un posat molt seriós —A veure, digueu-me. Jo no hi entenc, però m'he fixat que els pagesos quan aboneu les vinyes ho feu tots a la vegada i quan llaureu ho feu tots a la vegada també. I em sembla que per aquesta època llaureu, oi?

—Clar —contestà en Pere, —perquè hem de seguir les llunes i cada feina s'ha de fer amb la lluna que correspon. La setmana entrant canvia la lluna i podrem començar a llaurar.

—Doncs organitzem-nos —continuà en Tomàs —Feu córrer la veu a tots els pagesos que a partir del diumenge de l'altra setmana tots comencin a llaurar les vinyes.

Tots els del cafè que l'estaven escoltant no entenien per què deia allò. Què tenia que veure l'època de llaurar amb acabar els robatoris perpetrats per aquella parella de delinqüents?

—Feu-me cas i no us preocupeu més.

—Però Tomàs, per què...?

—No pregunteu. Deixeu-me fer. Vosaltres a partir del diumenge de l'altre setmana llareu les vinyes. Confieu en mi.

Continuaren les converses al cafè. Tots els veïns coneixien en Tomàs des que era petit. Tenia fama de ser estrany, però li tenien confiança i tots li varen fer cas. S'ho van anar dient un a l'altre per començar a llaurar les vinyes el diumenge que van acordar.

Tots pensaven que a aquell xicot de *Cal Pelluc* li faltava un bull, però, com que igualment havien de llaurar, què més dona un dia abans o després. I per provar-ho...

A partir d'aquell diumenge acordat, tots els pagesos varen començar a llaurar les seves vinyes. Un tràfec intens de tractors corria pels camps d'aquell poble.

Van anar passant els dies i la veritat era que no hi havia hagut cap robatori. Els mateixos dies que tampoc es veien aquells dos presumptes lladres per la contrada. Tot havia tornat a la normalitat.

Ningú sabia què havia fet en Tomàs per aconseguir-ho. Però hagués fet el que hagués fet, ja els estava bé.

Avui, els dos policies que anaven i venien pel poble entraren al cafè del Ramon.

—Bon dia —s'identificaren.

En Ramon també els saludà.

—Ens podria contestar unes preguntes?

—Oi tant! —feu en Ramon.

—Vostè ha sentit algú que comentés alguna cosa anormal en el camí del Clot dels Frares? —preguntà un dels policies.

—Anormal no. I de sempre, que és una indecència que l'ajuntament no arregli aquest camí, perquè des de les últimes pluges que es va espatllar i ningú ha arreglat els xaragalls que s'hi van fer. Vostès hi han passat? Han vist com està, aquest camí?

—Sí, sí. Hi hem passat. Però ens referíem a que si algú ha comentat algun fet que pugui haver passat, o si algú ha vist alguna cosa diferent.

—Ah, no. Aquí no passa mai res. Aquest és un poble molt avorrit.

—Però aquí al cafè la gent parla —insistí el policia —Què comenta la gent dels robatoris?

—La gent està molt empenyada. I ja que m'ho pregunta, vostès pensen fer alguna cosa per detenir els lladres? Perquè les víctimes dels robatoris us han dit qui poden ser els sospitosos, i sembla que vostès no vulguin fer res!

En Tomàs des de la seva taula anava escoltant la conversa d'en Ramon amb els policies. En aquell moment, com que no hi havia més clients al cafè i no hi havia soroll, la conversa que mantenien a la barra des de la taula se sentia perfectament.

I com que en Tomàs no podia estar massa estona amb la boca tancada, no va poder estar-se d'intervenir a la conversa.

—Perdonin senyors policies. A mi no m'han robat res, no és una cosa que m'afecti directament, però als meus veïns sí i com que aquest és un poble petit tots ens coneixem i tots anem a la una. Però no creuen que han trigat massa temps per venir a investigar els robatoris?

—Vostè és veí del poble? —preguntà el policia més jove.

—Sí. Bé, no. Bé, soc del poble però ara visc a Barcelona. Però encara tinc la casa dels pares i hi vinc cada cap de setmana. Però els meus pares ja

no hi viuen. Vull dir que són morts. Però la casa me la van deixar a mi perquè soc el seu fill i no tinc més germans.

—Tomàs —el tallà en Ramon —Aquests senyors només t'han preguntat si ets veí del poble, no cal que els expliquis tota la teva vida.

—No, clar. Però només volia aclarir que...

—Sí, sí, està clar —el tornà a tallar el policia —Vostè és d'aquí però ara viu a Barcelona.

—Això mateix -assentí en Tomàs, cofoi que l'haguessin entès —Però venen a detenir als lladres, oi?

—No senyor —contestà el policia —Estem aquí per investigar la desaparició de dues persones veïnes del poble del costat. Vostès en saben alguna cosa?

—Quines persones? —preguntà en Ramon.

—Suposadament —continuà explicant-se el policia, —dues persones que viatjaven en una furgoneta que hem trobat crivellada a trets en el fons del barranc del Clot dels Frares. La furgoneta és la mateixa que consta en les denúncies que han fet per robatori alguns veïns d'aquest poble.

A en Tomàs se li escapà una rialla ben sonora.

—Perdó —es disculpà —Vol dir que algú s'ha carregat a aquests dos lladregots? Ramon, posa'm una altra copa de trepat que això s'ha de celebrar.

—Ara va, Tomàs —li contestà en Ramon —Vostès volen una copeta d'aquest vi, per tastar-lo? Invita la casa.

—No, gràcies. Algú de vostès ens pot dir alguna cosa sobre aquest afer? Han vist alguna cosa? Han sentit algun comentari?

—Jo no —contestà en Ramon —Cert és que aquí al cafè la gent parla, i ha parlat molt dels robatoris. Però d'això de la furgoneta jo no he sentit a dir res a ningú.

—Jo tampoc —digué en Tomàs —Però escoltin, com han quedat de foradats els lladres? Els han guarnit com es mereixen?

—Tomàs! —el renyà en Ramon —Estàs parlant de persones difuntes, una mica de respecte. Què pensaran de tu aquests policies?

—Difuntes o no eren uns mal parits i han fet molt mal aquí al poble. Oi que sí senyors policies? Vostès que tracten sovint amb delinqüents, oi que n'hi ha que no es mereixen ni morir decentment?

—Nosaltres no podem opinar —respongueren els policies —Ens hem de mantenir al marge de qualsevol opinió personal. En la nostra feina hem de ser objectius.

—Clar, ho entenc —continuà en Tomàs —Sap què passa? Que aquí al poble no passa mai res, i quan passa, doncs en fem festa grossa. I ara què en faran d'aquests dos? Els portaran al dipòsit? Perquè els hauran de fer l'autòpsia, oi? És important que ens ho expliquin amb tots els ets i uts perquè així podrem tenir tema de conversa durant dies aquí al cafè i tots voldran saber els detalls.

—Tomàs...! —el tornà a renyar en Ramon —No siguis tafaner.

—Tafaner jo? Però si no ho dic per mi. A mi tan me fa. Ho dic perquè bé ho haurem d'explicar als demés el què ha passat. Això ho ha de saber tothom.

—Bé —explicà el policia, —de fet no podem dir res sobre l'estat d'aquestes dues persones perquè no les hem trobat. En aquest moment estan desaparegudes. No sabem si són vives o mortes, tot i que sembla ser que van ser tirotejades quan anaven dins la seva furgoneta.

—Pot ser, doncs, que encara estiguin vives? —preguntà en Ramon —Pot ser que fins i tot que estiguin ferides i amagades. De ben segur que aquesta gentota es coneix tots els topants de la comarca on amagar-se.

—Podria ser —respongué el policia —De moment, totes les hipòtesis les hem de tenir en compte.

Em Ramon va canviar la cara. Estava preocupat.

—Si quan estaven bé ja eren dolents —digué, —ferits poden ser perillosos. Qualsevol bèstia ferida es defensa a mort.

—Ramon, si la furgoneta l'han trobat crivellada i ells eren dins, pots comptar com deuen haver quedat. És més, els qui ho hagin fet s'hi han assegurat. No crec que hagin sortit vius -va observar en Tomàs.

—Per què pressuposa que ho ha fet més d'una persona? —li preguntà el policia.

—Home! Aquí tots tenim escopeta per anar a caçar. Les escopetes disporen dos cartutxos. Si diu que la furgoneta estava crivellada a trets, vol dir que unes quantes persones han disparat a la vegada. Segurament els van preparar una emboscada, es van situar a banda i banda del camí, i quan varen passar, apa, foc creuat.

—Tomàs —feu en Ramon—, no et facis les teves pel·lícules i deixa fer als policies que són els especialistes.

—No, no. Deixeu-lo dir. És una bona observació. Sap d'algú capaç de fer una cosa així?

—Déu me'n guard! En aquest poble tots perden la força per la boca. Es queixen molt però ningú és capaç d'aixecar la mà. La gent és senzilla, fa la seva feina i viu la seva vida. No m'estranyaria gens que els haguessin pelat una banda de fora del poble per ajustament de comptes.

—També podria ser.

—I per desfer-se dels cadàvers, fàcil. Allà mateix al bosc fas un clot i els colgues.

—Tomàs...! —feu en Ramon.

—Què? Jo ho faria. Vostès no? —adreçant-se als policies —Ui, no, clar. Vostès són policies. Però si no ho fossin?

—Hem pentinat tota aquella zona del bosc i no hi ha rastre ni de cadàvers ni de terra remoguda on s'hi pugui haver cavat una fossa. I buscar per les vinyes és impossible. Just aquesta setmana tots els pagesos han llaurat. Tota la terra està remoguda. Qualsevol pista pot haver desaparegut.

A en Ramon, de cop, se li va fer un nus a la gola. Es va quedar aturat darrera la barra amb el drap als dit i el got a mig eixugar.

—També és mala sort —digué en Tomàs adonant-se que en Ramon s'havia quedat paralitzat sense oferir resposta.

—Moltes gràcies, senyors —s'acomiadaren els policies —Si s'assabenten d'alguna cosa els agrairíem que ens ho comunicessin.

I els dos policies sortiren del cafè per continuar la seva feina.

En Ramon, pàl·lid, continuava darrera la barra immòbil.

—Què et passa, Ramon?

—Tomàs, què has fet?

—Jo? Res.

—Com que no? Tu vas donar instruccions perquè tots els pagesos llauressin a la vegada.

—Clar, perquè era bona lluna per llaurar. Ells mateixos ho van dir, que ja no ho recordes?

—Tu has organitzar una banda amb gent de fora el poble per assassinar els dos lladres!

—Es podria dir sometent?

—No facis broma! I a sobre expliques a la policia com has perpetrat el crim. Això és de bojós!

—Ramon, a la policia li pots explicar totes les històries que vulguis mentre siguin coherents i t'afavoreixin.

—Què vols dir?

—Que tot això m'ho he inventat. És per despistar.

—Per despistar el què?

—A veure Ramon, algú ha vist darrerament aquests dos personatges?

—No.

—Els robatoris s'han acabat?

—Sí.

—No és el que tothom volia que passés? Doncs ja està, no hi donis més voltes.

—Però Tomàs, qui més éreu, disparant a la furgoneta?

—No t'he dit que això era inventat? Ara t'explicaré una altra versió que no repetiré mai davant la policia. Tu escolta bé. Suposem que el crim l'ha perpetrat una sola persona.

—Tu?

—Calla i escolta. Aquesta persona ha estudiat els moviments dels lladres. Quan anaven pel bosc caminant, que, per cert, no anaven a fer cap robatori i per tant no desconfiaven ningú, aquesta persona els ha sorprès i els ha engegat un tret a cada un. Un cop ferits a terra, carrega una altra vegada l'arma i els engega els trets de gràcia. Ja estan ben morts.

En Ramon anava escoltant a en Tomàs sorprès i a la vegada encuriosit per saber els detalls.

—Després, aquesta persona arrossegà els cossos fins una fossa que ja tenia preparada en una vinya molt propera. Els va colgar i va escampar la terra uniformement, escampant herba seca per sobre de tot aquest remenament de terra perquè el pagès quan passés amb el tractor per llaurar no s'adonés que la terra s'havia remenat. La resta encara més fàcil, conduir la furgoneta dels lladres fins al Clot dels Frares que tots sabem que és un indret amagat i solitari i, amb tota la tranquil·litat, anar disparant a la furgoneta per tots els costats per simular un atac de molts tiradors a la vegada. Un cop foradada pels quatre costats, estimbar-la barranc avall. I el policia tenia raó, amb tres mil cinc-centes hectàrees de vinya com tenim a la comarca, totes llaurades, és pràcticament impossible localitzar els cadàvers enterrats.

Un silenci llarg. En Ramon estava totalment descol·locat, amb la cara inexpressiva.

—Tot això —continuà en Tomàs, —suposadament.

Agafà la copa, l'alçà i es va quedar esguardant el vi a contrallum.

—Quin color més maco que té aquest trepat!

—Tomàs —li digué en Ramon amb un fil de veu, —però què has fet?

—Ramon, tranquil. Morta la cuca, mort el verí.

.....